

ÇARŞI VE MAHALLE BEKÇİLERİNE İLİŞKİN BİLGİ NOTU

***17 MAYIS VE KAOS GL DERNEĞİ TARAFINDAN HUKUKİ
DESTEK PROGRAMI HAZIRLANMIŞTIR.**

Amaç

Çarşı ve Mahalle Bekçilerine ilişkin genel bilgilendirme amaçlanmıştır.

Yararlanıcı

Bu bilgi notu, bekçilerin görevleri ve yetkileri hakkında bilgi almak isteyenler için hazırlanmıştır.

İçindekiler Tablosu

<i>Bekçilerin Genel Olarak Görevleri Nelerdir?.....</i>	2
<i>Bekçiler Görev Alanlarında Hangi Yetkilere Sahiptir?</i>	2
<i>Önemli Bilgiler</i>	3

Bekçilerin Genel Olarak Görevleri Nelerdir?

Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun yayımlanması ile birlikte geçmişte olduğu gibi bugün de yollarda bekçiler görev yapmaya başlamışlardır. Özellikle sokakta çalışan kişiler bekçilerle sık sık karşılaşabilmektedir.

Bekçilerin temel görevi sorumluluk bölgelerinde devriye hizmeti yürütmektir. Görev saatleri içerisinde öğrendikleri şüpheli durum veya kişileri bağlı buldukları genel kolluk birimlerine (Karakol) bildirirler.

Yine görev bölgeleri içinde 'fuhuş yapıldığından şüphe edilen yerleri' bağlı buldukları genel kolluk birimlerine bildirmeleri kanuni görevleridir.

'Halkın sükûn ve istirahatini bozanları ve başkalarını rahatsız edenleri engellemek' kanunda tanımlanan bir başka görevdir.

Bekçiler Görev Alanlarında Hangi Yetkilere Sahiptir?

Mahalle bekçilerinin kendisinin çarşı ve mahalle bekçisi olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra, sebebini bildirerek kişileri durdurma, kimliğini veya bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibraz edilmesini isteme yetkisi vardır.

Çarşı ve mahalle bekçisi, durdurduğu kişinin üzerinde veya aracında silah ya da tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik el ile dıştan kontrol dâhil gerekli tedbirleri alabilir.

Bekçilere de kaba üst araması (el ile dıştan kontrol) yetkisi de verilmiştir.

Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununda "Çalışma Saatleri" güneşin batış saatinden doğuş saatine kadar olan zaman dilimini kapsayacak şekildedir.

Görüleceği üzere bekçilere kanunla birçok yetki verilmiştir ve bu yetkilerin birçoğu, insan haklarına ilişkin temel belgelere aykırılık doğurabilecek sonuçları üretebilir. Bu bilgi notuna temel insan haklarına hangi nedenlerle bu kuralların aykırılık teşkil ettiğine ilişkin bir ekleme bilinçli olarak yapılmamıştır.

Zira bir başka yaygın insan hakları olan cezasızlık, kanunların tanıdığı hakların yurttaşlar tarafından kullanıldığında dahi resmi görevlilerinin başka insan hakları ihlalleri yapmalarının neden olabilmektedir. Hukuka ve insan haklarına aykırı işlemi bilinçli olarak yaptıktan sonra bu işlem veya eyleme maruz bıraktığı kişilere dönük “istersen sonra git şikayet et”, “istersen sonra git mahkemeye şikayet et” diyerek yaptığı hak ihlalinden geri adım atmayan resmi görevli Türkiye’de çok yaygındır. Bu nedenle silah da taşıyan resmi görevlilere karşı çok dikkatli olunmalıdır.

Önemli Bilgiler

- Bekçiler “makul” bir sebep olmaksızın keyfi biçimde durdurma işlemi yapamaz. Durdurma sebebini bildirmek zorundadır. Bu sebebe dayalı sorular sorabilir.
- Bekçilerin her ne kadar kimlik görme yetkisi varsa da kendilerinin de kimlik gösterme yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişi kimlik göstermek istemezse Bekçi kişiyi tutarak polisi haberdar eder.
- Durdurma süresi, durdurmaya gerekçe olarak belirtilen sebebin gerektirdiğinden daha fazla olamaz.
- Bekçi, durdurma sebebini ve makul sürenin dolmasının ardından kişinin veya aracının ayrılmasına izin vermek zorundadır.
- Bekçiler arama işlemini sadece silah ya da tehlike oluşturan başka bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli bir şüphesi varsa gerçekleştirebilir. Bu arama işlemi de el ile dıştan kontrol veya aracın dışarıdan görünen

kısımlarına yönelik olabilir. Bekçilerin, kişilerin soyunması veya araç bagajını açmasını isteme yetkisi yoktur.

- Bekçilerin çalışma saatleri güneşin batış saatinden doğuş saatine kadardır. Bu zaman dilimi dışında Bekçilerin yaptığı işlemler ve elde ettiği deliller hukuka aykırı kabul edilmektedir.
- Bekçilerin, polisler gibi silah ve zor kullanma yetkisi bulunmaktadır.